

Epizoda nekega srednješolca

Vsak zaključek šolskega leta prinese s seboj kakšno dramo ali dramico ali v skrajnem primeru marsikakšnemu šolarju vsaj vprašanje: po kateri poti naprej, v življenje! Opredelitve niso lahke, niti enostavne, odvisne pa so seveda tako od objektivnih kakor subjektivnih činiteljev.

Na skoraj vseh šolah so se uveljavili razmeroma zahtevani sprejemni izpiti. Dijaki, ki so se odločili za srednjo šolo, sicer v večini primerov oviro »preskočijo«, toda zgodi se, da marsikoga kasneje uspeh uspava in že ob prvi redovalni konferenci nekako zaostane. V večini primerov bi dijaki glede na svoje sposobnosti lahko sledili zahtevam šole, vendar mnogi izgubijo kritično presojo in delavnost, ki je za uspešno šolsko delo nujna. Prepustijo se tako imenovanemu lahkotnemu (ali tudi lahkemu) življenju in jim šola postane samo še težko breme.

V ilustracijo en sam primer izmed mnogih primerov. V tem šolskem letu je v višjem razredu doživel neuspeh dijak, ki je bil sicer sposoben, prav tako ni imel ne materialnih ne drugih težav. V primerjavi z večino je imel solidne pogoje za učenje. In tudi po naravi je bil, kot temu pravimo, dober fant. V preteklosti je bilo sicer nekaj neljubih družinskih doživetij, ki pa nanj niso bistveno vplivala. Toda hotel je biti popolnoma svoboden. V določenih pogledih se je obvladoval in ni iskal slabe družbe, ki je za ta leta tolikanj značilna. Vendar je kljub temu v ocenah vztrajno stagniral; postal je lahkomišen; negativne ocene ob redovalnih konferencah zanj očito niso pomenile slabšega opozorila. Ker je težko popravljati zamujeno, tudi on ni imel toliko moči in volje, da bi pravočasno zapustil »potapljačo se ladjo« in se oprijel svojega dela. Tako se

je druga polovica naglo bližala koncu in v njem se je razrašal nekakšen obup. Kajti dobival je štípendijo in tako se je zdaj nenadoma odprlo vprašanje, kaj bo, če razreda ne bo uspešno zaključil! Kako se izogniti svoji lastni odgovornosti pred starši in drugimi in seveda ne nazadnje pred samim seboj. Pa je skušal najti rešitev v odločitvi: »V svet bom šel in se izognil mučnim vprašanjem.« Kako preprosto! Odití v svet. Svet je ogromen, zato je ni bojazni, da bi srečal kakega znanca z nadležnim vprašanjem: kako kaj v šoli?

Se prej je seveda poskušal stvar popraviti, toda doživel je poraz. Neuspeh ga je toliko bolj »zabolé«, ker so se njegovi sošolci veselili nad sadovi svojega dela in toliko pričakovanimi počitnicami, ki so pravzaprav najlepša nagrada za trud in prizadevanje. On pa se je podal na pot, po kateri beži sam pred seboj. Morda je ta beg sicer zgolj kratka epizoda, toda morda tudi dolgotrajna pot v iskanje življenjske eksistencije, v zablode, ki spametujejo človeka vsaj tedaj, ko je že prepozno.

T. B.

USPEL PEVSKI KONCERT V LAŠKEM

V soboto zvečer je imel pevski zbor društva upokojencev v Laškem samostojen koncert. Dvorana »Partizana« je bila polna in poslušalci so navdušeno pozdravili pevce, ki so pod vodstvom pevovodje Julija Goriča peli slovenske umetne, narodne in borbene pesmi.

-jz.

-jz.

UREJEN SISTEM ŠTIPENDIRANJA V TEP

- V TOVARNI EMAJIRANE POSODE SISTEMATIČNO UREJAJO ŠTIPENDIRANJE!
- V LETOŠNJEM LETU VEČ KOT 12 MILIJONOV DINARJEV ZA ŠTIPENDIJE!
- 55 REDNIH IN 35 IZREDNIH ŠTIPENDISTOV NA SREDNJIH, VIŠJIH IN VISOKIH ŠOLAH!
- NAJNIZJA ŠTIPENDIJA NA VIŠJIH IN VISOKIH ŠOLAH JE 20 TISOČ, NA SREDNJIH PA 12 TISOČ DINARJEV.

Štipendiranje ureja pravilnik, ki določa sistem in oblike štipendiranja strokovnih kadrov za potrebe podjetja. Štipendija se sestoji iz stalnega in gibljivega dela. Razen tega pa lahko dobijo štipendisti še poseben dodatek, ki je odvisen od višine štipendije. Ta dodatek ali kredit mora štipendist po končanem študiju vračati. Če pa je dokončal študij z odličnim ali prav dobrim uspehom oziroma če se je pri delu v podjetju izkazal, mu lahko kredit črtajo.

Štipendiste izbira posebna komisija na podlagi razpisa štipendij. Do sedaj so razpisali štipendije na podlagi trenutnih potreb po strokovnih kadrih; za letošnje leto pa pripravljajo analizo, ki bo prikazala potrebe po kadrih do leta 1970. Na podlagi teh potreb bodo potem lahko tudi sistematično planirali izobraževanje kadrov. Ker so trenutne potrebe po strokovnih kadrih velike, so namenili za štipendiranje precejšnja sredstva — 12.400.000 dinarjev.

Ker so se življenjski stroški v zadnjem času zelo povečali, so v tovarni znatno povečali višine štipendij. Tako lahko sedaj dobi študent prvega letnika fakultete 12 tisoč dinarjev osnovne štipendije od odstotkov te ali 7200 dinarjev kredita in še gibljivi del štipendije, ki je odvisen od uspeha ter znaša za višje in visoke šole 10, 15 oziroma 10 tisoč dinarjev letno. Tako lahko dobi štipendist mesečno preko 20 tisoč dinarjev. Razen tega pa daje podjetje svojim štipendistom tudi razna skripta in knjige, ki jih rabijo pri študiju. Lahko pa si izposojajo tudi različno strokovno literaturo v tovarniški strokovni knjižnici.

S štipendisti vzdržujejo stalne stike; največ preko kluba štipendistov TEP v Ljubljani. V njegovem okviru prirejajo predavanja in razgovore o problemih v tovarni. Tako so na zadnjem predavanju obravnavali statut podjetja. Razen tega pa sklicuje izobraževalni center dvakrat letno posebne sestanke, na katerih razpravljajo o študijski problematiki. Štipendisti, ki imajo počitniško prakso, opravljajo le to v podjetju. V bodoče pa bodo morali biti vsi vsaj en mesec na praksi v podjetju.

V podjetju dajejo velik poudarek tudi izrednim študiju in izredni študentje imajo vse ugodnosti. Tako

ODLIČNO OBISKOVANE FILMSKE PREDSTAVE

Delavska univerza iz Slovenskih Konjic je za letošnjo sezono zaključila predavanje filmskih predstav v otročnih krajih občine. S tem izobraževanjem so pravzaprav začeli šele letos pozimi, vendar je oblika izredno uspeša. Vse predstave na pohorju — na Resniku in v Skomarju — pa ob Konjiški gori, v Tepanju, Zicah in pri Jerneju so bile dobro obiskane. Prebivalci si namreč močno želijo primerne razvedrila. Zato so pri delavski univerzi sklenili, da bodo s temi in podobnimi izobraževalnimi oblikami nadaljevali tudi v prihodnji izobraževalni sezoni.

V. L.

Nedvomno se naše šolstvo navkljub širokim prizadevanjem in dokaj dobro začetnim reformnim ciljem še vedno vrti v začaranem krogu nezadovoljenih potreb, gmotne stiske in izredno smelih, upravičenih ciljev, ki jih moremo in moramo doseči. Morda smo pri naglem razvoju vse preveč hlastali za neposrednimi proizvodnimi temelji v gospodarstvu, kjer bi se naj dinarji čimprej neposredno vračali, ob tem pa pozabljali na izredno važne vzporedne investicije za kadre, za boljše izobraževalno vzgojno delo v celoti. Vsa leta že opažamo izredne potrebe, ki jih moramo zadovoljiti v šolstvu, če hočemo mladim članom nuditi, kar jim zagotavlja ustava, vendar smo kljub nenehnemu napredku in porastu izdatkov za šolstvo v bistvu krpali samo najnujnejše, ker je vzporedno bilo tudi vedno več otrok, zlasti še v središčih. Ne gre pa samo za to, kar moramo zagotavljati po ustavi, gre predvsem za neodložljive življenjske potrebe, ki jih naša družba ne sme zanemarjati.

Prvi obroč, ki ga že skušamo zlomiti, je togo, skoraj stihijsko neurejeno financiranje šol. Poglejmo samo drugostopenjsko šolstvo, za katerega skušamo s posebnim skladom zagotoviti vsaj nekaj sredstev. Zdaj pa se moramo prepričevati in prositi po gospodarskih organizacijah, kot prošnji za našo

mladino, da bi vendarle sklenile odvesti tistih 2,5 %. Čudno! Za izobraževanje kadrov je, kot veste doslej bil predviden znotraj gospodarskih organizacij 1 %, ki pa ga nobeno leto niso povsem izkoristili (v celjskem okraju okoli 70 %).

Danes pa nekateri naenkrat trde, da je za notranje izobraževanje celo ta višji odstotek premalo in ne morejo prispevati za srednje šolstvo, ki ga moramo izveči iz zagate. Vprašanje je, če samoupravni organi, v katerih delujejo nedvomno tudi starši prav tistih otrok, ki bodo prej ali pozneje vpraševali, kam pojde otrok v šolo, resno pomislijo, ko je potrebno odločiti o teh sredstvih.

Se vedno črpajo okoli 75 % sredstev šole iz proračunov, kar povzroča le formalistično delovanje skladov, ki so ob prepričljivih sredstvih samo posredniki. Na drugi strani pa je materialno stanje šol odvisno od neštetihi činiteljev, kjer je prevladoval močan subjektivni faktor, razumevanje, namesto da bi prevladovala izredno nepristranska merila na osnovi dobrih proučitev in dokumentacije. Tako stanje pa včasih odvrča prosvetne delovne kolektive od poglavitne zavzetosti za osnovno problematiko in naloge v šoli.

Nedvomno bo v sistemu financiranja potreben odločen premik, kar se že kaže, da bo realno povečanje sredstev za šolstvo izdatno. Marsikje po občinah nimajo izdelanih investicijskih načrtov za šolstvo, posebno dolgoročnih, ne, ker so ti bili odvisni od stoterih zelo kolebljivih odvisnikov.

Šole si iščejo samostojno dodatne viře, kar pa teže uspeva. Nikoli šole niso realizirale investicijskih načrtov in celjsko šolstvo je zmaglo to lani komaj za 18 %; v celoti pa je lanski plan ustvarjen za 63,1 %, kar pomeni nasproti letu 1962 znaten padec. Vsekakor se bo materialno stanje za šolstvo in družbene službe sploh spreminjalo z raz-

V brežiškem gradu je posebna ekipa zavoda za spomeniško varstvo iz Ljubljane že več let restavrirala freske v viteški dvorani, na stopnišču v kapelici. Delo je bilo težavno in zamudno, ker mu je omet odstopal od lesenega stropa in ga je bilo treba najprej utrčiti ter šele nato restavrirati freske, ki so iz začetka 18. stoletja. Grad je dobil se-

danjo obliko, ko so ga obnovili po prvem kmečkem uporu leta 1515. Takrat so namreč kmetje zavzeli brežiški grad in ga zažgali. Leta 1698 so grad kupili grofje Attems. V začetku 18. stoletja so dali grad poslikati nekemu neznanemu slikarju iluzionistu. Sedaj je v drugem nadstropju muzej, ki ima zelo lepe zbirke.

Leto dni zavoda

ZA POUČEVANJE TUJIH JEZIKOV

Ta mesec poteka leto dni od ustanovitve zavoda za poučevanje tujih jezikov pri celjski gospodarski zbornici. V tem času je uspešno končalo različne tečaje preko 250 slušateljev, ki jim je zavod dal tudi ustrezna spričevala. S pomočjo sodobnih tekstov, filmskih stripov, slik, magnetofonskih posnetkov izreke posameznih slušateljev ter poslušanja originalnih magnetofonskih trakov je bilo tečajnikom omogočeno, da so hitro osvojili znanje tujih jezikov — angleščine, francoščine, nemščine, italijanščine, rusčine in španščine.

Takšne najmodernejše metode pouka so učenje izredno olajšale in tečajniki so lahko tvarino hitro obvladali. Uspešnost tečajev je zagotovilo tudi malo število slušateljev, saj jih je bilo v vsakem tečaju največ po 14, tako da so lahko profesorji z njimi tudi individualno de-

lali in snov utrjevali. Tedensko je vsak tečaj trajal po 6 učnih ur, od katerih sta bili dve posvečeni originalnim tekstom, ki jih govore domačini določene dežele. Vsi tečaji so trajali po 4 mesece, bili pa so začetni, nadaljevalni in konverzacijski. Po dveh tečajih je slušatelj že zadovoljivo obvladal tuji jezik, seveda če je tudi sam ponavljal tvarino doma. Vsa skripta so dobili tečajniki na zavodu, šolnina pa je znašala 26.000 din in jo je bilo mogoče plačati v štirih obrokih. Nekaterim slušateljem so šolnino plačale delovne organizacije.

Na zavodu poučujejo najboljši lingvisti, ki so te metode proučevali na podobnih zavodih v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu. Zavod je imel v spomladanskem semestru tudi svoj oddelek v Velenju, kjer sta bila dva tečaja angleščine in dva tečaja nemščine za začetnike. Ob koncu tega meseca bodo pri zavodu za poučevanje tujih jezikov zaključili 13 tečajev, vtem ko bodo z rednim delom pričeli zopet 10. septembra. Ker vlada za tečaje veljiko zanimanje, zavod pričakuje, da se bodo interesi prijavili že ta mesec, da ne bi bilo v jeseni nepotrebnega navala — spričo pomanjkanja prostora namreč ne bo mogoče sprejeti vseh kandidatov.

ETNOGRAFSKA RAZSTAVA

V SLOVENSKEH KONJICAH

Etnografska razstava »Južno Pohorje«, ki jo je priredilo konjiško turistično društvo ob sodelovanju Etnografskega muzeja iz Ljubljane, v okviru prvega turističnega tedna, je med številnimi obiskovalci vzbudila veliko zanimanje. Bil je že skrajni čas, da se očuvajo običaji, navade in predmeti ter izročila tega svojstvenega predela slovenske zemlje. Dandanes so vse bolj redke značilne pohorske kajže — sodobna civilizacija naglo vdira in spreminja obraz razvetrenih kmetij na rebrah in globačah južnega Pohorja.

S POLIC STUDIJSKE KNJIŽNICE

Feuerbach L.: Covek i bog I-II. Sarajevo 1962. S. 24705.
Schaff A.: Idealistične teorije o resnici. Ljubljana 1963. S. 24701.
Jung C. G.: Psihološki tipovi. Beograd 1963. S. 18495/5.
Metodika vojnoučnog istraživanja. Beograd 1963. S. 13335/47.
Priručni poslovni leksikon. Zagreb 1962. C. 13.
Arsić D.: SEV. Ekonomska integracija socijalističkih zemalja Beograd 1963. S. 22992/50.

Iztrgati šolstvo začaranemu krogu

vojem občin, vendar bo potrebno zagotoviti trdnje viře dohodkov, temeljito ugotoviti vse možnosti notranjih delitvenih premikov, urediti odnose z gospodarskimi organizacijami in navsezadnje tudi z višjimi družbeno političnimi skupnostmi, da bodo sodelovale bolj neposredno in konkretno pri uravnavanju situacij, ker smo končno za razvoj mladine globoko in neposredno odgovorni od družine do širše družbene skupnosti. Morda bi z nekakimi posebnimi izravnalnimi skladi vsaj delno lahko urejevali razmere na določenih področjih. Vsekakor pa je potrebno pospešiti vlaganje v šolstvo, a tudi proučiti mrežo šolstva ter vlagati tja, kjer je to dejansko načrtno. Danes skoraj nihče ne ve, če je trenutna mreža poklicnih šol ustrezna in upravičena, če so te na pravih krajih. Poklicna šola naj bo vzajemna proizvodnja, kjer je najboljša urejena.

Drugo ozko grlo, ki ga moramo sprostiti, pa je vprašanje prosvetnih kadrov. Neurejene razmere, nesorazmerna politika v razgrevanju in včasih nerazumevanje, so povzročali mlačnost in občutek zapostavljenosti. Že samo to, da so enako kvalificirani delavci v poklicnih šolah prejeli približno za 10 % več sredstev kot v ostalih srednjih šolah, ni najboljša. Seveda, tam je bila možna stalna primerjava z gospodarstvom in večje možnosti za dodatne viře. Na drugi strani so bili prosvetni delavci v Velenju, Celju, Krškem dobi bolj stimulirani, kakor v Sentjurju in v Mozirju. To se je prav zadnje čase že izboljšalo.

Kadrovska struktura v celjskem okraju kaže, da številčno primanjkuje 161 prosvetnih delavcev, medtem ko glede na sistemizacijo delovnih mest in izobrazbo ugotavljajo, da bi bilo še okoli 215 oseb s srednjo izobrazbo v šolstvu preveč, a kar 376 v višjo in visoko šolstvo. To pomeni, da Združenju centrov

za višje in visoko šolstvo, ki je pričelo v Celju uspešno delovati, ne bo zmanjkalo dela. Potrebe po kvalifikacijah zelo rastejo. Temeljito bo potrebno urediti tudi štipendiranje.

Problemov je cela vrsta. O tem so razpravljali v aktivu kadrovnikov pri okrajnem komiteju pred dnevi in nedvomno bodo še drugod. Šolska reforma ne sme ostati v začaranem krogu, kjer zaradi večnega refrena o pomanjkanju sredstev ne bi mogli hitreje k cilju. Obvezno je treba zmanjšati osipanje otrok v popolni osnovni šoli, kjer jih še vedno okoli 40 % zaostaja pred osmim razredom. Množičnost šolanja je izdatno porasla, pogoji pa ne, zato še lahko govorimo o dvojnih programih, zahtevnejših in manj zahtevnih, kar ne more ostati. Naš cilj mora biti enozimčni pouk, urejena dodatna pomoč, ustrezni kadri, sicer kljub izrednemu trudu šolska reforma ne more povsem uspeti. V celjskem okraju še 13 % šoloobveznih otrok ni zajetih v popolno osnovno šolanje. Z boljšimi, stalnejšimi in manj kolebljivimi viri dohodkov za šolstvo pri današnji stopnji gospodarskega razvoja lahko že veliko dosežemo in to moramo, ker je vsebinsko dobro izobraževalno vzgojno delo družbeno nujno. K reševanju te občutljive problematike pa je potrebno pritegniti vse činitelje, široke delovne množice preko samoupravnih organov, ustrezne gospodarske inštrumente in ostale.

L. R.